

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon S. Neeskens AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d.	29-06-2020	Doorkiesnummer +31 235145282 neeskenss@noord-holland.nl
Commissie NLG		
Datum commissievergadering	08-06-2020	
Onderwerp: Voordracht conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds		18 juni 2020 1 6

Advies commissie NLG:

De Voordracht conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

8.a Water: Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds (A-agenda NLG 8-6-2020)

Eerste termijn

De heer **Zoon** (PvdD) merkt op dat het een belangrijk is voor de unieke Wadden. Er komt een midterm review van het Investeringskader Waddengebied en een herijking van het Uitvoeringskader Waddenfonds. Het fonds heeft een grote inhaalslag te maken op het gebied van samenhangende monitoring en een sterk duurzame kennishuishouding. Daar mag best geld bij. Maar vooruitblikken is nu wel belangrijk. Het Waddenfondsgeld was bedoeld voor versterking van de ecologie. Inmiddels staat het werelderfgoed nog steeds onder grote druk. De ruimte binnen de huidige 50/50-regeling is rekbaar. Daarmee hoeft de provincie als kadersteller niet tot 2027 te wachten, want er komt een herijking. In het huidige uitvoeringskader is bijvoorbeeld uitgewerkt wat er wordt verstaan onder "duurzame economie". Met de herijking doet zich de kans voor om de investeringen in duurzame economische activiteiten scherp af te bakenen, zodat alle investeringen in de economie straks een positieve uitwerking hebben op de ecologie en dat er toch nog enigszins recht wordt gedaan aan het zeldzame en kwetsbare Waddengebied. De Partij voor de Dieren gaat ervan uit dat het uitvoerig met de commissie besproken gaat worden en gaat akkoord met onderliggende voordracht.

Mevrouw **Dekker** (CDA) wijst erop dat in de notitie over de organisatiekosten dringende aanbevelingen van de Rekenkamercommissie uiteengezet worden. Uit de stukken blijkt dat er een kwaliteitsslag gaande is

om de organisatie op het benodigde kennisniveau te tillen. Gezien de onderbouwing hiervoor neemt het CDA het advies over om geen zienswijze in te dienen op de begrotingswijziging en de conceptbegroting.

De heer **De Wit** (VVD) herhaalt de kernpunten van de bijdrage van de VVD van vorig jaar. Hij heeft de indruk dat men wat betreft de beheersing van de kosten voor de interne organisatie te maken heeft met Rupsje Nooitgenoeg. Anders dan in de gemaakte afspraken bij de oprichting van het Waddenfonds, wordt er voor de komende jaren wederom meer geld gevraagd. Deelt gedeputeerde Loggen deze zorgen? Heeft hij nog wel voldoende vertrouwen in de interne kostenbeheersing van de uitvoering van het Waddenfonds? Het tweede punt van de VVD betreft de balans tussen de investeringen in ecologie en economie. De commissie is in kennis gesteld van de evaluatie die gaat plaatsvinden. De VVD vindt dat een goede zaak. Vindt het college echter dat die verdelingsvraag tussen ecologie en economie in voldoende mate onderdeel is van de evaluatievragen? Voorts wil de VVD graag weten welke belanghebbenden worden betrokken bij de totstandkoming van de evaluatie.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt hoe hoog het percentage aan organisatie- en bureaunkosten is. In de stukken staat dat circa 5% de norm is. Er is echter opgeschaald van 6,5% naar 7,5%. Waar eindigt het en waarom worden er zoveel verschillende percentages genoemd?

De heer **Cardol** (GL) geeft aan dat de begroting en voordracht zijn fractie geen aanleiding tot opmerkingen geven. Hij heeft echter nog wel een aantal vragen. De heer Zoon (PvdD) haalde al aan dat dit jaar een belangrijk jaar is voor het Waddenfonds, gelet op de tussentijdse evaluatie en de midterm review van het Investeringskader Waddengebied. Vorige week was er een informatiebijeenkomst van het Waddenfonds. Helaas was de opkomst vanuit Noord-Holland niet heel hoog. Hopelijk zal deze de volgende keer beter zijn. Het is de bedoeling dat het Waddenfonds meer van dergelijke bijeenkomsten gaat organiseren. De evaluatie en de midterm review zijn heel belangrijk, want er moet nog ontzettend veel gebeuren om van het Waddengebied een gezond natuurlijk systeem te maken.

Er wordt op dit moment ook gewerkt aan de toekomstagenda voor het Waddengebied, die vooruitkijkt naar 2050. Inmiddels heeft de Waddenvereniging aangekondigd deze gebiedsagenda niet te zullen ondertekenen, omdat "het niet gelukt is om hier een integraal en ambitieus kader van te maken". Er zouden geen heldere keuzes zijn gemaakt, zodat er nog jaren wordt doorgemodderd op allerlei dossiers, zoals de visserij en gaswinning. Ook over de nieuwe beheerautoriteit is de Waddenvereniging bepaald niet enthousiast. Dit zijn zorgelijke conclusies en het is erg jammer als een belangrijke club als de Waddenvereniging zich niet kan vinden in de agenda en beheersstructuur voor het Waddengebied. Hoe beoordeelt gedeputeerde de afwijzing van de Waddenagenda door de Waddenvereniging? Heeft deze afwijzing consequenties voor de inzet van Noord-Holland en kan het nog leiden tot bijstelling van de Waddenagenda?

Tot slot, wanneer gaan de Staten de Waddenagenda behandelen en wat is de bevoegdheid van PS in dezen?

De heer **Klein** (CU) sluit zich aan bij de opmerkingen van de andere Statenleden dat het Waddengebied een enorm belangrijk natuurgebied is en dat het Waddenfonds een heel mooi instrument en orgaan is om daarin te investeren, zowel in de natuur als in de economie van de gemeenten die eromheen liggen. De ChristenUnie ziet echter dat organisaties vaak een soort autonome groei vertonen. Dat is ook aan de orde bij het Waddenfonds. Het wordt weliswaar uitgebreid gemotiveerd en het is ook in lijn met een eerder advies van de Rekenkamer, maar de ChristenUnie maakt zich wel zorgen over de monotone groei. Zij vindt het vreemd om te lezen dat efficiencywinst niet reëel bleek. De ChristenUnie zou graag een betere

toelichting van het Waddenfonds willen waarom dat dan niet lukte. Op basis van de cijfers lijkt het probleem vanaf 2020 te zijn opgelost. Tot nu toe zijn de organisatiekosten gegroeid van 4,4% naar 7,4%, maar voor de komende vijf jaar blijven ze op 7,4% staan. Dat zou een unicum zijn in de geschiedenis. Hebben GS de indruk dat dit klopt?

Ten slotte wil de heer Klein aandacht besteden aan de processen waarop de projectbeslissingen zijn gebaseerd. In het Rekenkameronderzoek stond dat gekeken moest worden naar een goede organisatie, maar ook dat de onafhankelijkheid soms onder druk stond omdat de Waddenprovincies zelf subsidieaanvrager zijn. Vervolgens is er een heel uitgebreid rapport geschreven over de governancestructuren. Uiteindelijk bleek de wijze waarop het geregeld was helemaal nog niet zo gek, maar desalniettemin zou erop worden ingezet om de onafhankelijkheid zo goed mogelijk te borgen. Kunnen GS daarvan een update geven?

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Loggen voor de beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):

De provincie Noord-Holland heeft altijd gemeend, ook op basis van het rapport van de Rekenkamer, dat zij binnen de aanwezige mogelijkheden gekozen heeft voor de best denkbare structuur op basis van de wet- en regelgeving, namelijk de gemeenschappelijke regelgeving. De provincie heeft dat nog eens verankerd door een gedeputeerde in het dagelijks bestuur zitting te laten nemen en Statenleden in het algemeen bestuur. Binnen de huidige constellatie is dat de beste manier om heel transparant en controleerbaar te werken. De andere twee provincies hebben het opgevat om in ieder geval in het algemeen bestuur ook een gedeputeerde te plaatsen. Of dat de controleerbaarheid ten goede komt, zal de tijd leren. Gedeputeerde Loggen durft daarover geen uitspraken te doen. De provincie Noord-Holland was echter altijd al van mening dat de gekozen governancestructuur het best haalbare was binnen de geldende wet- en regelgeving.

Over de organisatiekosten zijn meerdere vragen gesteld. Toen gedeputeerde Loggen er in het DB mee geconfronteerd werd, was hij net zo onaangenaam verrast als de commissieleden. Het bestuur zag het echter deels aankomen, aangezien het Waddenfonds in 2027 stopt. Het is eindig. Er moeten nu al plannen worden gemaakt zodat het geld in 2027 is uitgegeven en er geen enorme surplus resteert waarvan moet worden afgewacht wat het Rijk ermee doet. Het geld dat er nu is, moet ook daadwerkelijk ten goede komen aan het Waddengebied. Er is immers nog voldoende te doen. De stijging was dus voorzien. Het bestuur werd echter ook geconfronteerd met de verhoogde bijdragte aan de provincie Friesland, die op een gegeven moment met een nieuw kostenplaatje kwam. Gedeputeerde heeft er toen op aangedrongen om inzichtelijk te maken waar het geld naartoe gaat. Het kan niet zo zijn dat de provincie Friesland een soort verdienmodel creëert. Dat is niet het geval. Daarin is gedeputeerde gerustgesteld.

Waarom bleek die efficiency niet mogelijk? Daar zullen altijd meerdere redenen voor zijn. Een daarvan is dat het Waddenfonds in essentie al een vrij kleine organisatie was en er deels wordt ingeleend bij de provincie Friesland wat betreft de uitvoering, gewoon op basis van ingecalculeerde werkzaamheden. Om daar nog een verdere organisatieslag in te maken, ziet gedeputeerde op dit moment niet echt als een bron waar je heel veel uit gaat halen. Het is goed om ervoor te zorgen dat het plan om dat geld voor 2027 goed en veilig te besteden, staat. Alsdan verwacht gedeputeerde dat die organisatiekosten niet meer zullen groeien en dat er binnen het huidige percentage kan worden gebleven.

Gedeputeerde Loggen wil de kwalificatie "Rupsje Nooitgenoeg" niet voor zijn rekening nemen, juist om de redenen die hij zojuist heeft aangevoerd. Deze zou ook geen recht doen aan de eerdere stijgingen. Het Waddenfonds heeft namelijk te maken gehad met twee zeer ernstige ziektegevallen van medewerkers, onder wie de directeur. Voor hen vond separate inhuur plaats.

Daarnaast is gesproken over het begrip "duurzame economie". GS voeren gewoon de wet uit. De Tweede Kamer heeft destijds bij de decentralisatie gezegd dat er een dubbele doelstelling zit in het Waddenfonds. Dat is enerzijds het investeren in de ecologie en anderzijds het investeren in duurzame economie. Het begrip is natuurlijk wel voor meerdere uitleg vatbaar. De wijze waarop de heer Zoon (PvdD) het kwalificeert, komt soms niet helemaal overeen met het beeld dat anderen erbij hebben. Gedeputeerde lijkt het goed om daar eens nader met elkaar over te spreken. Anders blijven men er de komende zeven jaar nog over twisten. Gedeputeerde stelt voor om het niet alleen met de Staten van Noord-Holland te bespreken, maar ook met de twee collega-provincies. Hij heeft de indruk dat het begrip ook daar een beetje fluide is. GS willen graag hun medewerking geven om het wat handen en voeten te geven.

Op de vraag van de heer De Wit (VVD) wie er betrokken worden bij de evaluatie, antwoordt gedeputeerde dat het alle stakeholders betreft die zeer frequent contact hebben met het Waddenfonds omtrent hun processen of procedures.

De heer Cardol (GL) vroeg hoe gedeputeerde Loggen de afwijzing van de Waddenvereniging beoordeelt. Laatstgenoemde vindt dat uiteraard niet leuk, aangezien zij altijd gesprekspartners zijn geweest. Het was bekend dat de Waddenvereniging moeite had met de organisatiestructuur zoals die veranderde met de toegang naar één beheerautoriteit. Tegelijkertijd is die Waddenautoriteit iets wat op rijksniveau uit het coalitieakkoord naar voren is gekomen en waar uitvoering aan is gegeven. De Waddenvereniging is van meet af aan betrokken geweest bij de besprekingen over de structuur. Zij heeft zich alleen niet kunnen schikken in het eindplaatje. Daarbij speelde ook de gebiedsagenda die daar doorheen loopt. Gedeputeerde verwacht dat het een beetje moet indalen. Het hebben van één beheerautoriteit is zijns inziens een winstpunt. De Commissaris van de Koning van Friesland is inmiddels een charmeoffensief gestart om de Waddenvereniging weer aan tafel te krijgen. Het is goed om dat proces even af te wachten. Mocht de relatie duurzaam ontworcht zijn, dat is het goed om met elkaar te bekijken wat dat dan betekent. De Coalitie Wadden Natuurlijk zit ook aan tafel en brengt voor een belangrijk deel de standpunten van de natuur- en milieuorganisaties in. Het zou echter mooi zijn als de Waddenvereniging weer aanschuift.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) werpt de link tussen Rupsje Nooitgenoeg en de ernstige aanleiding voor een deel van de kostenoverschrijding verre van zich. Het is niet haar bedoeling geweest om daar rechtstreeks een verband in te leggen. Welk percentage is nu echter juist? Zij refereert aan de passage uit het Rekenkamerrapport van 2018: *"Het is dus niet wenselijk om vooraf de organisatiekosten te maximeren op een bepaald percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden."* De PvdA wil helder hebben dat het van de huidige 7,4% niet nog eens naar 8,5% of 9% gaat. Volgend jaar mag 26 miljoen worden uitgegeven is. Daarvan is 2,6 miljoen gereserveerd voor de organisatiekosten en dat betreft al 10%.

Gedeputeerde **Loggen** (VVD) kan niet de garantie geven dat het percentage organisatiekosten nooit hoger zal worden dan 7,4%. Op het moment dat de drie Staten in gezamenlijkheid iets anders wensen en aan de

knoppen gaan draaien, moet er een nieuw plaatje komen. Het percentage kan dan stijgen of dalen, afhankelijk van de complexiteit van de vraag of de opdracht die aan de voorkant gegeven wordt. Op basis van de huidige opgaven en de opdracht dat in 2027 het Waddenfonds leeg moet zijn, verwachten GS echter dat het huidige percentage het meest toepassend en toereikend is.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat het antwoord van de gedeputeerde ertoe uitnodigt om het niet als hamerstuk door te sturen naar PS.

De heer **De Wit** (VVD) sluit zich aan bij de nuancering die de gedeputeerde maakt op het punt van een deel van de kostenbeheersing, zoals ook mevrouw Jellema heeft bepleit. De heer De Wit vraagt of hij de conclusie mag trekken dat het spreekwoordelijke rupsje in de laatste jaren van het fonds, richting 2027, een soort vlinder zal worden. Zijn verwachting is namelijk dat de interne kosten dan lager zullen uitvallen dan in bijvoorbeeld de komende twee tot drie jaar.

Ten tweede vraagt de heer De Wit zich af of er bij de evaluatie ook belanghebbenden worden betrokken die daadwerkelijk uitvoering geven aan de doelen op het gebied van recreatie en landbouw, zoals beschreven in het Waddenfonds. Kortom, zijn ook bedrijven en organisaties betrokken die daadwerkelijk gelden aanvragen en daar uitvoering aan moeten geven?

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):

De heer De Wit (VVD) heeft de woorden van gedeputeerde Loggen goed beluisterd en begrepen. Het is redelijk te veronderstellen dat naarmate de einddatum van het Waddenfonds nadert, er ook minder inspanning nodig zal zijn omdat het geld steeds meer belegd wordt en er steeds minder manoeuvreerruimte is om nieuwe initiatieven en nieuwe aanvragen te doen. Wat dat betreft verwacht gedeputeerde op een gegeven moment een afvlakking van de kosten.

Gedeputeerde Loggen bevestigt voorts dat ook de stakeholders die de heer De Wit noemt, bij de evaluatie zullen worden betrokken.

De heer **Zoon** (PvdD) sloeg aan op het voorstel van gedeputeerde Loggen om gezamenlijk met de verschillende provincies te gaan kijken naar de uitwerking van de "duurzame economie".

Gedeputeerde Loggen zal verbaasd staan hoe liberaal de Partij voor de Dieren erin kan zitten. De heer Zoon is overigens wel benieuwd hoe gedeputeerde Loggen zo'n bijeenkomst gaat invullen c.q. organiseren.

De **voorzitter** deelt mede dat vanuit het Waddenfonds een uitnodiging is ontvangen voor een werkbezoek. Nadere informatie wordt gegeven in de aangekondigde mail vanuit de griffie.

Gedeputeerde **Loggen** (VVD) merkt op dat wat de KRW betreft, hij en de heer Zoon (PvdD) niet heel ver uit elkaar zitten. Alleen over de weg ernaartoe verschillen zij weleens van mening.

Gedeputeerde Loggen wijst erop dat hij geen Statenbijeenkomst bijeen kan roepen; dat kan de commissie doen. Hij betwijfelt of een werkbezoek de juiste plek is om het te agenderen. Op het moment dat er een officiële commissievergadering wordt uitgeschreven, zal de opkomst van de Statenleden in ieder geval beter gegarandeerd is. Gedeputeerde Loggen en zijn collega's in Groningen en Friesland zullen er ruimhartig hun medewerking aan verlenen, zeker als het doel is om tot een eenduidig begrip van "duurzame economie" te komen.

De heer **Cardol** (GL) onderstreept de oproep van gedeputeerde aan de Statenleden om actief te

participeren in de evaluatie.

De heer Cardol wijst op de Waddenagenda, die in gezamenlijkheid wordt opgesteld. Hij vindt het jammer dat de Waddenvereniging al heeft aangekondigd zich daar niet onder deze toekomstagenda te willen scharen. Hoe verloopt het proces nu verder? In de commissie NLG heeft één keer een soort technische briefing plaatsgehad. Maar wanneer komt de Waddenagenda ter besluitvorming voor? En wat is de rol van PS daarin?

Gedeputeerde **Loggen** (VVD) antwoordt dat Coalitie Wadden Natuurlijk wél de Waddenagenda steunt zoals die er ligt. Gedeputeerde zou de Waddenvereniging willen adviseren om zich niet aan de discussie te onttrekken. Het werk dat gedaan wordt, is daar te belangrijk voor. Overigens zijn dermate veel partijen het er wel over eens, dat het verstandig zou zijn om het proces af te remmen. In de verdere uitvoering wil gedeputeerde zich overigens niet meer laten gijzelen door de houding van een der partijen, ook als is het een hele belangrijke. Desalniettemin roept hij de Waddenvereniging op om weer aan tafel te komen. Naar verwachting wordt de Waddenagenda eind 2020 vrijgegeven.

De **voorzitter** constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat het stuk als hamerstuk door kan gaan naar PS van 29 juni a.s.